

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ σὲ δρόμους ποιμαντικής διακονίας

Πνευματική Ιχνηλασία

Τοῦ κ. Α. Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, Ἀναπλ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

Σχέδιο πόλεως

Ὅταν λέμε, ὅτι στίς ἀνοχύρωτες πόλεις μας θὰ ἔπρεπε νὰ ὑψώσουμε τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ γιὰ νὰ τὴν ἀντικρύζουν οἱ πολῖτες τοῦ κόσμου καὶ νὰ εὐλογεῖ τὶς εἰσόδους τους καὶ ἐξόδους τους, εἶναι σὰν ὁ τόπος νὰ ἀνοίγεται καὶ νὰ ἀποκτᾶ τὶς πραγματικές του διαστάσεις, τὸ «πλάτος καὶ μήκος καὶ βάθος καὶ ὕψος τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφεσίους γ' 18). Ἔτσι ὁ πολυδιάστατος κόσμος ποὺ ποιμαίνουμε ἀνοίγεται στίς διαστάσεις τοῦ Χριστοῦ, ὁ Ὅποιος καταφάσκει τὴν Κτίση, ὅπου καὶ ἀντανακλάται ὡς Κύριος τῆς Οἰκουμένης. Μία πνευματικὴ γεωγραφία χαράσσεται καὶ σχεδιάζεται...

Μπαίνει, λοιπόν, σ' ἓνα σχέδιο... πόλεως μία σειρὰ ἄρθρων, ποὺ μὲ τὴν προοπτικὴ τῆς ποιμαντικῆς τῶν πόλεων καὶ τῶν πέριξ τους γράφτηκαν τὴν τελευταία τριετία στὸν «Ἐφημέριο» (1995-1997). Ὅπως δὴποτε τὰ ἄρθρα αὐτὰ δὲν ἦταν καὶ τὰ μόνια μὲ αὐτὴ τὴ θεματικὴ. Ἀπὸ τὸν πρῶτο καιρὸ τῆς συνεργασίας καταστήσαμε ἐνήμερους τοὺς ἀναγνώστες τοῦ περιοδικοῦ γιὰ ἐρευνητικὰ προγράμματα ποὺ εἶχαν νὰ κάνουν μὲ αὐτὴ τὴν ἰδιότυπη ἀνθρωπο-γεωγραφία, ποὺ προσκαλεῖ σ' ἓναν θεραπευτικὸ τουρισμὸ.

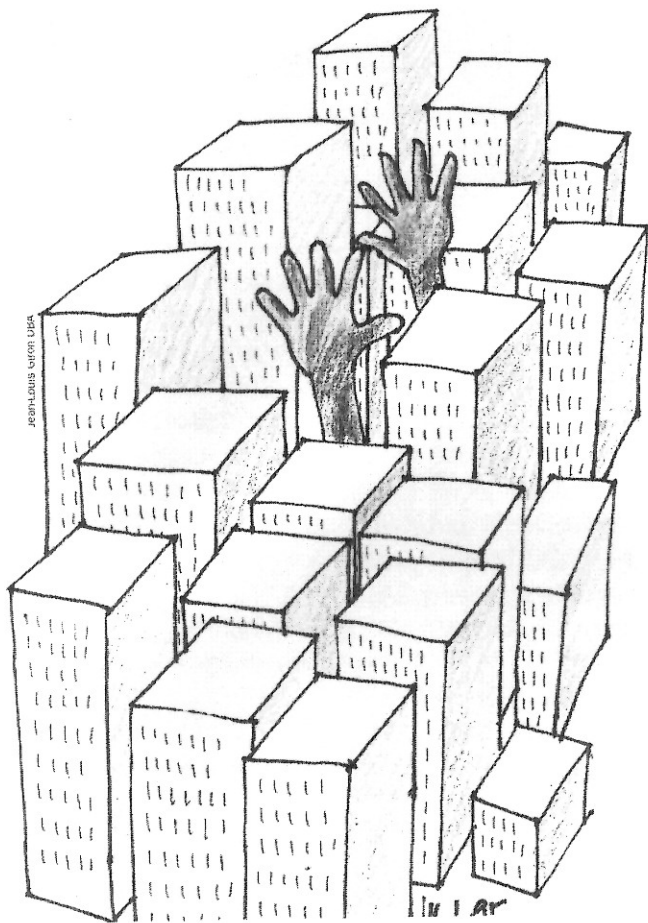
Κι ἂν τὰ θεμέλιά μας εἶναι στὰ βουνὰ καὶ μέριμνά μας εἶναι νὰ ἀναβαθμίσουμε αὐτοὺς τοὺς ὄρεινους ὄγκους τῆς Ἀθήνας ἢ ἄλλων πόλεων ποὺ γειτνιάζουν, φροντίδα μᾶς εἶναι νὰ κρατήσουμε ἀνθρώπους καὶ τόπους ζωντανούς καὶ νὰ μὴν σώζονται τελευταία στιγμή ὡς δια πυρός. Θὰ πρέπει νὰ διασώσουμε στὴ μνήμη μας τὴν ἱστορικὴ διαδρομὴ αὐτῶν τῶν τόπων καὶ προσώπων καὶ ὄχι μόνον ὅ,τι περισσεύει καὶ ἐξέχει στὴν ἐπιφάνεια. Οἱ ἐπιφάνειες ἢ οἱ ἐξοχές ἄς εἶναι τὰ σημάδια, οἱ κορυφές, ποὺ θὰ μᾶς ἐμπνέουν γιὰ καταβασίες στὰ ἔγκατα· ἐκεῖ διαδοχικὰ ἔχουν γραφεῖ στίς ποικίλες διαστρωματώσεις ἱστορίες καὶ μνήμες. Τὸ ἔδαφος καὶ τὸ ὑπέδαφος χρησιμεύει σὰν ὑπόστρωμα γιὰ νὰ

γραφεῖ καὶ νὰ ξαναγραφεῖ ἡ ἱστορία καὶ οἱ ἐποχές τῆς στὸν συγκεκριμένο τόπο σὰν σὲ παλιμνηστο κώδικα.

Οἱ ἐπιφάνειες χρησιμεύουν ἀπλῶς σὰν *πίλεις τῆς μνήμης*, ποὺ τὶς «διαβαίνει ἡ σκέψη μας γιὰ νὰ κινήσει ἓνα ὁδοιπορικὸ στὸ ἀνεξάντλητο χθές». Ἐνα ὁμως «παρὼν» στὸ χθές, ἀνοίγει τὶς προοπτικές μας γιὰ τὸ μέλλον. Ἐδῶ ποὺ βρισκόμαστε, στὸν τόπο μας, στὴ μικρὴ ἢ στὴ μεγάλη μας πόλη, «τὸ χθές συναντᾶ τὸ αὔριο σήμερα». Μὲ ἐσχατολογικὴ προοπτικὴ γνωρίζουμε ὅτι βρισκόμαστε ἢ πορευόμαστε *ἐπὶ γῆς ἄλλοτριάς*. Αὐτὸ δὲν μᾶς ξενίζει. Βαβυλώνες καὶ Ἱερουσαλήμ εἶναι ποιοτικὲς κατηγορίες. Ἐδῶ διατρίβουμε, ἀλλὰ πολιτεύομαστε ἐν οὐρανῷ, πλην ὁμως ὑπηρετοῦμε ἐπὶ γῆς καὶ διακονοῦμε ἓναν ἐσωτερικὰ διασπασμένο κόσμον. Κρατοῦμε στὰ χέρια μας πάντα ἀκριβὸ τεκμήριον σὰν φυλαχτὸ τὴν ἐπιστολὴ ποὺ εἶχε ὡς πρῶτο ἀποδέκτη τῆς τὸν Διόγνητο, ὁ ὁποῖος θὰ τὴ διάβασε μὲ ἐξαιρετικὴ ἀνακούφιση γιὰ τὸ ἀπαντοῦσε στὰ ποικίλα ἐρωτήματά του. Ἐρωτήματα, ποὺ καὶ σήμερα μᾶς ἀπασχολοῦν ὅταν σχεδιάζουμε τὸ πῶς θὰ ποιμάνουμε ὄλους αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους ποὺ εἶναι μαζεμένοι στίς πόλεις καὶ συνθλίβονται κάτω ἀπὸ τόσα προβλήματα καὶ ποὺ νὰ θελήσουν ἀκόμα νὰ ξεφύγουν, ἢ πόλη θὰ τοὺς ἀκολουθεῖ.

Ἐνδον πόλεις

Ἡ Ποιμαντικὴ δὲν μπορεῖ νὰ ἀναπτύσσεται *ἐρήμην τῶν πόλεων* καὶ νὰ ἐξωθεῖ τοὺς ἀνθρώπους νὰ γίνουν πολιστὲς τῆς ἐρήμου. Δὲν μπορεῖ νὰ ὀργανώνει ἀποστολὰς ἐξόδου ἀπελπισμένων ἐγκλειστων πολιτῶν ποὺ κινοῦν μὲ ἀπελπισία τὸ ἓνα ἢ καὶ τὰ δύο χέρια ὑπερψωμένα σὲ ἐκκλήση βοήθειας, ὅπως χαρακτηριστικὰ βλέπουμε στὸ σκίτσο καὶ στὸ μέταλλο ποὺ δημοσιεύουμε. Τὸ σκίτσο ἀπὸ μόνον του ἐκφράζει αὐτὴ τὴν ἀπελπισία. Τὰ χέρια ἔχουν, βλέπετε, τὴ

Βοήθεια!

δικιά τους γλώσσα για να εκφράσουν τα συναισθήματα του ανθρώπου. Ο Διον. Σολωμός μās διασώζει μιā καρτερία εν άπελπισία, όπου τὸ «ένα εκτύπαε τ' άλλο χέρι». Στην αρχιτεκτονική σύνθεση, τὴν αποτυπωμένη σε μέταλλο του βέλγου Roger Duterme, υπάρχει ένα πρόσωπο μ' ένα χέρι που ύψώνεται και άναφωνεί ὅπως εἶναι άναγεγραμμένο στὸ κάτω μέρος: *άρκετὰ* (C' EST ASSEZ). Μās θυμίζει τὸν καβαφικό στίχο «μεγάλα κ' ύψηλά τριγύρω μου ἔκτισαν τείχη».

Σ' αὐτὴ τὴν ἐρημία τῶν πόλεων και στὴν ἔκκληση για *ἐξοδο και φυγή* ἡ Ποιμαντική πρέπει να οἰκοδομήσει «ἐνδον πόλεις», με ἐσωτερική συνοχή και κοινωνικούς ἰστούς, που να καταργοῦν ἀπὸ μέσα τὸ σχῆμα που τείνει να ἐπικρατήσῃ σήμερα και να δημιουργήσει *διεξόδους και διαφυγές* ἐσωτερικές. Μόνο ἔτσι μπορεί να ἀπευθυνθεῖ στὸν σημερινὸ ἄνθρωπο που κατοικεῖ αὐθαίρετες πόλεις και να τοῦ πει ὅτι μπορεί για τὰ ἄλλου να ἐλπίζει κι ὅτι και πλοῖο ἔχει (καλοτάξιδο σκαρί, τὴν Ἐκκλησία) και ὁδὸ (τὸν ἴδιο τὸ Χριστό, που εἶναι ἡ Ὁδός), ἀρκεῖ να φροντίζει να μὴ ρημάζει τὴ ζωὴ του ἐδῶ, στὴν

Ἄρκετὰ

κόχη τούτη τὴν μικρή, γιατί τότε τὴ χάλασε σ' ὅλην τὴν γῆ.

Ἔχουμε πει ὅτι στὴν Ποιμαντική δὲν ὑπάρχουν ἀδιέξοδα, ὑπάρχουν διέξοδοι, ἀρκεῖ να βρεθοῦν κατάλληλοι ὁδηγοὶ που θα μās ὁδηγήσουν ἔξω ἀπὸ τὴ μεγάλη νύχτα και θα μās περπατήσουν σε χώρους θεραπευτικούς πνευματικῆς γεωγραφίας, σε πόλεις και στὰ περίξ τους, στὴν ὑπαιθρο και στὴν ἐσώτερη χώρα. Στὴν Ποιμαντική δὲν ὑπάρχει *οὐ-τοπία* (οὔτε και *ἐκ-τοπία*), ὅλα εἶναι *ἐν-τοπία*. Καὶ ἐντὸς και ἐκτὸς εἶμαστε ἐπὶ τὰ αὐτά.

Ἄστρον λαμπρὸν μās ὁδηγεῖ... ΚΑΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ!

Ἄρχιμ. Χριστοφόρου Γ. Σταυροπούλου
Η ΘΥΡΑ ΤΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ – Ἱερὰ Ἐξομολόγησις
Σειρά «Θεωρία και Πράξη», ἀριθμ. 15,
Ἀθήνα 1996, σχῆμα 11X17,5 ἐκατ., σσ. 208.

Χωρισμένο σε τέσσερις ἐνότητες (Ἡ θεία πρόσκλησις – Ἄμαρτία και σωτηρία – Μετάνοια και ἐξομολόγησις – Ὁ πνευματικὸς πατέρας και ὁ ἐξομολογούμενος) τὸ ἔργο ἀναπτύσσει διεξοδικά τὸ μέγα θέμα τῆς μετανοίας και ἐξομολόγησεως. Ὁ ἔμπειρος ὡς ἐξομολόγος, ἀλλά και ὡς συγγραφέας ἀνάλογων βιβλίων, π. Χριστοφόρος, παρέχει ἕναν ἀριστο ὁδηγὸ σε ὅσους ἐπιθυμοῦν να διαβοῦν τὴ «θύρα τῆς Χάριτος», γιατί ὄχι και ἕνα χρήσιμο ἐγχειρίδιο στοὺς λειτουργοὺς τοῦ Μυστηρίου τῆς ἱερᾶς ἐξομολόγησεως.